

Załącznik Nr 1

do Zarządzenia Nr 55/2016
Wójta Gminy Karczmiska
z 12 października 2016 r.

PROJEKT

**UCHWAŁA NR ..././2016
RADY GMINY KARCZMISKA
z dnia 2016 r.**

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017 – 2019

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 446 ze zm.) oraz w związku z art. 176, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2015 r. Nr 332 ze zm.) - Rada Gminy uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 01 stycznia 2017 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY na lata 2017-2019

I. WSTĘP

Zgodnie z art. 176 pkt.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 575) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Celem programu jest wspieranie rodziny poprzez prowadzenie działań i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze, naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych.

Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, które mogą w konsekwencji czynić rodziny dysfunkcyjnymi. Wśród tych czynników występują najczęściej: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, choroba, alkoholizm, przemoc, niewydolność opiekuńczo wychowawcza.

Rodzina dotknięta zjawiskami patologicznymi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać obowiązkowi względem dzieci, rodziny i wyjść z sytuacji kryzysowej. Zwłaszcza, iż problemy w rodzinie są często złożone, a rozwiązanie ich wymaga interdyscyplinarnych działań.

Opracowany program ma za zadanie pomóc rodzinom przeżywającym kryzys, a także zapobiegać kryzysom w rodzinach funkcjonujących prawidłowo.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA

Gmina Karczmiska położona jest w południowo-zachodniej części województwa lubelskiego, w powiecie opolskim. Większość gminy leży w granicach Kazimierskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej oraz w tzw. "Trójkącie Turystycznym Kazimierz-Puławy- Nałęczów". Gmina Karczmiska liczy 5756 mieszkańców. Powierzchnia gminy stanowi 95,2 km². Gospodarka gminy opiera się głównie na rolnictwie. Użytki rolne stanowią 72,1% obszaru gminy. Patrząc z demograficznego punktu widzenia, społeczeństwo gminy stanowi typ populacji starzejącej się, ze wskazaniem nasilenia tej tendencji. Od kilku lat zauważa się tendencję spadkową liczby ludności gminy.

W skład gminy Karczmiska wchodzi następujące miejscowości: Bielsko, Chodlik, Górki, Głusko Duże, Głusko Duże Kolonia, Głusko Małe, Jaworce, Mieczysława, Karczmiska Pierwsze, Karczmiska Drugie, Noworąbłów, Słotwiny, Słotwiny Czerwone Łąki,

Uściąż, Uściąż Kolonia, Wolica, Wolica Kolonia, Wymysłów, Zaborze, Zaborze Kolonia , Zagajdzie.

Podstawą do określenia działań w ramach Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 jest charakterystyka społeczno-demograficzna oraz analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Karczmiskach.

Liczba mieszkańców gminy według stanu na 15 czerwca 2016 roku wynosi 5756.

Tabela 1. Liczba mieszkańców

Mieszkańcy	2013	2014	2015
Ogółem	5764	5764	5745
Wiek przedprodukcyjny	991	991	981
Wiek produkcyjny	3640	3640	3607
Wiek poprodukcyjny	1133	1133	1157

Dane z Urzędu Stanu Cywilnego w Karczmiskach

Tabela 2. Sytuacja na rynku pracy

	Ilość osób bezrobotnych		
	2013	2014	2015
Ogółem	418	362	352
Długotrwale bezrobotni	267	210	227
Z prawem do zasiłku	25	34	32

Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu Lubelskim

Tabela 3. Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej

Ilość osób korzystających z pomocy społecznej	2013	2014	2015
Ogółem	308	313	465
Ilość rodzin z dziećmi	198 (518osób)	206 (539 osób)	190(465 osób)

Tabela 5. Formy pomocy

Lp.	Formy wsparcia	2013	2014	2015
1.	Liczba rodzin otrzymujących świadczenie z funduszu alimentacyjnego	41	44	33
2.	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne	462	438	400
3.	Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy	4	3	3

4.	Liczba uczniów korzystających ze stypendium	200	202	176
5.	Liczba osób posiadających Kartę Dużej Rodziny	0	5	111
6.	Liczba dzieci korzystających z dożywiania	123	130	121

Tabela 6. Powody przydzielania świadczeń z pomocy społecznej

Lp.	Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015
1.	Ubóstwo	149	161	152	387	409	366
2.	Bezrobocie	121	120	117	352	336	298
3.	Niepełnosprawność	60	61	58	119	121	120
4.	Długotrwała lub ciężka choroba	69	77	68	171	194	157
5.	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	49	52	41	183	181	138
6.	Alkoholizm	11	13	19	20	30	41
7.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	31	26	31			
8.	Bezdomność	3	3	2	3	3	2
9.	Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	7	0	1	11
10.	Przemoc	2	2	3	10	8	12
	Razem	495	516	498	1245	1283	1145

Tabela 7. Ilość rodzin objętych wsparciem ze strony asystenta rodziny

	2013	2014	2015
Ilość rodzin	22	20	12

Tabela 8. Ilość rodzin, w których została wszczęta procedura Niebieskiej Karty

	2013	2014	2015
Ilość rodzin	4	10	10

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none">1. Działanie Zespołu Interdyscyplinarnego.2. Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, oświaty oraz policji.3. Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny.4. Dobra współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny.5. Zatrudniony asystent rodziny mający wspierać rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczej.6. Otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym.7. Indywidualizowane podejście do klienta.8. System pomocy materialnej i niematerialnej, w tym dożywianie dzieci w szkołach.9. Zasoby instytucjonalne w obszarze wspierania rodziny.	<ol style="list-style-type: none">1. Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie.2. Bierność rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych.3. Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, prawnik).4. Problemy wychowawcze, a jednocześnie niechęć dla wsparcia zewnętrznego, instytucji pomocowych.5. Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych.6. Brak rodzin wspierających.7. Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów.8. Wyuczona bezradność i roszczeniowość.9. Narastające zjawisko uzależnienia oraz przemocy.10. Brak budownictwa socjalnego.11. Brak placówek wsparcia dziennego.12. Niewystarczająca liczba specjalistów pracujących z dziećmi i młodzieżą.13. Niski prestiż instytucji pomocy społecznej.14. Zbyt duża ilość rodzin i osób korzystających z pomocy na jednego pracownika OPS.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none">1. Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych.2. Rosnąca świadomość społeczna.3. Utworzenie Punktu Konsultacyjnego.4. Podnoszenie kwalifikacji pracowników działających na rzecz rodziny.	<ol style="list-style-type: none">1. Złożoność problemów rodzin.2. Niespójne przepisy prawa.3. Zatrącanie rodzinnych wartości.4. Dezintegracja rodzin, wzrost liczby rodzin niepełnych.

II. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

WSPIERANIE RODZINY POPRZEZ PROWADZENIE DZIAŁAŃ I TWORZENIE WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH PRAWIDŁOWEMU WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZEJ.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi w zakresie poprawy jakości sprawowanej opieki i wychowania.
2. Diagnozowanie rodzin zagrożonych kryzysem i poprawa jakości ich sytuacji materialno - bytowej.
3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny.
4. Wzmocnienie i rozwój współpracy oraz podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz rodzin.

DZIAŁANIA

Cel	Działania	Realizator	Wskaźnik
1. Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom z problemami opiekuńczo - wychowawczymi w zakresie poprawy jakości sprawowanej opieki i wychowania.	1. Diagnoza sytuacji rodzin z uwzględnieniem przyczyn kryzysu	Pracownicy socjalni, Zespół Szkół w Karczmiskach	Liczba przeprowadzonych wywiadów
	2. Praca socjalna z rodzinami przeżywającymi trudności	Pracownicy socjalni, asystent rodziny	Ilość wizyt w środowisku
	3. Przydzielenie asystenta rodziny, jako wsparcia dla rodzin przeżywających trudności	OPS	Ilość rodzin, którym przydzielono asystenta
	4. Kierowanie spraw rodzin dotkniętych przemocą do Zespołu Interdyscyplinarnego	Pracownicy socjalni, pracownicy oświaty, policji, służby zdrowia	Ilość Niebieskich Kart
	5. Kierowanie wniosku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w rodzinach, w których istnieje podejrzenie występowania uzależnienia.	Pracownicy socjalni, pracownicy oświaty, pracownicy służby zdrowia, policja	Ilość skierowanych wniosków
	6. Podejmowanie działań w celu zapewnienia rodzinom nadzoru kuratora, jeśli sytuacja rodziny tego wymaga	Pracownicy socjalni, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość wniosków skierowanych do sądu
	7. Współpraca asystenta rodziny z innymi specjalistami (m.in. pracownik socjalny, kurator, dzielnicowy, pedagog szkolny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej)	Asystent rodziny	Ilość spotkań, kontaktów telefonicznych
	8. Informowanie oraz motywowanie rodziców do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego na terenie powiatu.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagog szkolny	Ilość udzielonych porad
	9. Finansowanie wypoczynku letniego dzieci	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba dzieci uczestniczących w koloniach
	Działania	Realizator	Wskaźnik
2. Diagnozowanie rodzin zagrożonych kryzysem i poprawa jakości ich sytuacji	1. Diagnozowanie i monitorowanie warunków życia rodzin z trudnościami.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny	Ilość rodzin monitorowanych
	2. Praca z rodziną mająca na celu aktywizację członków rodziny.	Pracownicy socjalni, asystent rodziny	Liczba spotkań
	3. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku pro adopcyjnym.	OPS	Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej

	4. Pomoc w formie dożywiania dla dzieci uczęszczających do szkoły i przedszkola	OPS, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość dożywianych dzieci
	5. Udzielanie pomocy finansowej w formie: - świadczeń rodzinnych, - stypendium szkolnych, - funduszu alimentacyjnego - świadczenie wychowawcze	OPS, Urząd Gminy	Ilość osób korzystających z pomocy finansowej
	6. Udzielanie pomocy materialnej finansowej i rzeczowej w formie zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków stałych, talonów żywnościowych, dofinansowania do leków, rachunków.	OPS	Ilość osób korzystających z pomocy finansowej
	7. Organizowanie spotkania ze Świętym Mikołajem i podarowanie upominków.	OPS, Gminna Biblioteka i Dom Kultury	Ilość dzieci, które otrzymały podarunki
	8. Pomoc Żywnościowa dzięki współpracy z Bankiem Żywności w Lublinie	OPS, Ochotnicza Straż Pożarna, Koło Kobiet „Bobrzanki”	Liczba osób objętych pomocą

Cel	Działania	Realizator	Wskaźnik
3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny	1. Prowadzenie pracy socjalnej pod kątem prawidłowego wypełniania funkcji rodziny	Pracownicy socjalni, asystent rodziny	Ilość spotkań z rodzinami dotyczących danej problematyki
	2. Promocja instytucji pomocowych w przypadku rodzin borykających się z różnymi dysfunkcjami m.in. przemoc, problemy opiekuńczo – wychowawcze, uzależnienia i inne	Zespół Szkół w Karczmiskach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komenda Powiatowa Policji Opole Lubelskie	Dostępność informacji w formie ulotek, plakatów, folderów, informacji zamieszczonych na stronach internetowych
	3. Organizowanie prelekcji	Zespół Szkół w Karczmiskach, Gminna Biblioteka i Dom Kultury, Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy	Ilość przeprowadzonych spotkań
	4. Organizowanie różnorodnych form spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi poprzez sport, kulturę, rekreację	Gminna Biblioteka i Dom Kultury, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość zaoferowanych spotkań
	5. Pomoc w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziców.	Asystent rodziny, pracownicy socjalni, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość spotkań z rodzinami dotyczących danej problematyki

	6. Podniesienie świadomości w zakresie planowania rodziny	Asystent rodziny, Pracownik socjalny, Zespół Szkół w Karczmiskach, Służba Zdrowia.	Ilość spotkań z rodzinami dotyczących danej problematyki
	7. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość spotkań z rodzinami dotyczących danej problematyki

Cel	Działania	Realizator	Wskaźnik
4. Wzmocnienie i rozwój współpracy oraz podnoszenie kompetencji osób działających na rzecz rodzin.	1. Podnoszenie umiejętności i kwalifikacji pracowników bezpośrednio związanych z rodziną poprzez ich udział w szkoleniach, warsztatach, konferencjach, o tematyce związanej z rodziną.	OPS, Zespół Szkół w Karczmiskach	Ilość szkoleń, warsztatów, konferencji, w których uczestniczą.
	2. Tworzenie grup roboczych, tworzonych z pracowników zajmujących się rodzinami, celem wypracowania właściwych procedur współpracy ze środowiskiem.	OPS, Zespół Szkół w Karczmiskach, K Powiatowa Policji Opole Lubelskie	Ilość utworzonych grup roboczych i ich działań w środowisku.

Obowiązek wspierania rodzin spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego art. 2 ust.3 i art. 3 ustawy o wspieraniu pieczy zastępczej.

III. REALIZATORZY PROGRAMU:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Karczmiskach,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Zespół Szkół w Karczmiskach,
- Żłobek w Karczmiskach,
- Gminna Biblioteka i Dom Kultury w Karczmiskach,
- Praktyka Lekarza Rodzinnego PANACEUM,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim

VI. CZAS REALIZACJI PROGRAMU I SPOSÓB FINANSOWANIA.

Przedstawiony dokument powstał zgodnie z zapisami zawartymi w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jest pierwszą edycją "Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019". Działania przedstawione w tym opracowaniu realizowane będą przez okres trzech lat, służąc ograniczeniu i eliminacji kryzysowych sytuacji w rodzinie. Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Karczmiska, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

VII. EWALUACJA I WSKAŹNIKI.

Ewaluacja jest systematycznym badaniem programu, w celu określenia efektywności jego działań. Takie podejście do badanych problemów, pozwoli na dokonanie porównań, określenie wartości, a także ustalenie korzyści z wprowadzonych działań.

Wskaźniki badane podczas ewaluacji Programu na lata 2017-2019:

- liczba rodzin objętych działaniami w ramach programu,
- liczba asystentów rodziny pracujących na rzecz rodzin,
- liczba rodzin, którym przydzielono asystenta,
- liczba uczestników szkoleń specjalistycznych,
- liczba rodzin objętych monitorowaniem,
- liczba uczestników działań edukacyjnych,
- liczba organizowanych form wypoczynku,
- liczba dzieci korzystających z posiłków,
- liczba rodzin korzystających z pomocy OPS,
- liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych formach pieczy zastępczej.

VIII. MONITORING.

Celem monitoringu jest ocena stanu prowadzonych działań na podstawie przetworzonych informacji o środowisku, uchwycenie zachodzących zmian, a także powiązań przyczynowo skutkowych (w tym przypadku nad środowiskiem rodzinnym). Monitoring programu skupia się na regularnej obserwacji zachodzących zmian przez pryzmat merytorycznego sprawozdania z realizacji programu sporządzanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Podstawą dokumentu będą dane statystyczne uzyskane od partnerów wspierających realizację poszczególnych celów programu. **Powyższe sprawozdanie Rada Gminy Karczmiska będzie otrzymywać corocznie w terminie do 31 marca.** Sporządzane też będą sprawozdania rzeczowo-finansowe, przekazywane wojewodzie w wersji elektronicznej, z zakresu wspierania rodziny.

IX. PODSUMOWANIE.

Zmieniające się warunki społeczne mają ważny wpływ na życie środowisk, a zwłaszcza wychowanie dzieci w rodzinach. Niepokojącym jest, że coraz większą rolę w tym zakresie odgrywają środowiska zewnętrzne (grupy społeczne, rówieśnicy, itp.), wykorzystujące niestabilną sytuację rodzin, niejednokrotnie destrukcyjnie wpływające na osobowość dziecka. Wprowadzona ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z 2011 r., zobowiązuje samorząd do podjęcia różnorodnych działań, by uchronić środowiska rodzinne od całkowitego rozpadu, a zwłaszcza zachęca do rozszerzenia działań opiekuńczych. Po analizie przedstawionych w opracowaniu danych stwierdzono, że należy skupić się na wczesnym rozpoznaniu środowisk zagrożonych, szybkiej interwencji, a także działaniach profilaktycznych, zapobiegających rozszerzaniu się kryzysów w rodzinach. Nie bez znaczenia, zatem będzie wsparcie i pomoc, realizujących zadania programu.

Przywrócenie rodzinom zdolności wychowawczych to proces długoletni, wymagający zaangażowania zarówno specjalistów jak i wszystkich członków rodzin, dlatego niezmiernie istotnym jest wytrwałość i właściwa diagnoza środowiska.